

Søndagen.

Et Tillægsblad til "Dagen."

Redigeret af Th. Overskou. Udgivet af A. C. Næstved.

1837.

Kjøbenhavn, den 9. April.

Nr. 14.

Bebælgelsesaanden i Paris.

1831 — 1837.

(Skildret i Breve).

1831.

Paris, den 27. Juli 1831, kl. 12 om Natten.

Den første Julifests første Dag, der var helliget Erindringen om de Faldne, er nu endt; den har gjort et uudslætteligt og høitideligt Indtryk ved sin Storhed. Det syntes som om Himlen selv med Velbehag beskuede de mange aandsopløstende Optrin, der have fundet Sted i Gaderne, thi en skønnere Dag er aldrig opgaaet for Paris; det var meget varmt, men ikke en lille Sky trak over Staden, der dog næsten hver Dag hjemses af nogle Regnbyger. I Aftes begyndte Forberedelserne til Høitideligheden derved, at det i alle Gader vrimslede af Fruentimmer, som solgte trefarvede Kofarder omgivne med Rosetter af sort Flor. Da Kanonerne imorges begyndte at tordne fra Invalidernes Hotel og vi stak Hovedet ud af Vinduet i vor femte Sal paa Hjørnet af Rue Richelieu og Rue tilles de St. Thomas vare Gaderne fulde af Borgere, Nationalgardister i fuld Uniform og civile Embedsmænd i Galladrakter, der alle bare Sorg; fra mange Huse vadede sorte og trefarvede Faner ud af Vinduet; de sorte Faner vare i Almindelighed et Tegn paa at Familien begravet et af de tre Dages Offere. I Alles Ansigtser viste sig en rørende Alvor, Fasthed og stolt Selvsølelse; i de ellers saa sløvende Gader herskede en overraskende Rørlighed. Formiddagen var helliget Grundlæggelsen af det de Faldne helligede store Mindesmærke paa Bastillepladsen. Kongen skulde, igjennem Richelieugaden, i høitideligt Optog begive sig til Pladsen, og vi vare saa heldige hos Kammerjunker S., der boede i samme Huus, at faae Plads i et Vindue, der var noget lavere Jord end vort taarnhøie Kvistgemak. Klokkerne 11 $\frac{1}{2}$ begyndte der imellem den stille Folkemasse, som opfyldte Gaden, en Bevægelse, der forkundte at Toget nærmede sig. Strax efter høretes langt borte Marsellanermarschen, som blæstes af Orleans-Husarerne, der aabnede Toget. Neppe klang disse betydningsfulde Toner, som havde styrket Folket i den Kamp, der havde kostet saameget Borgerblod, før Alle brast i Graad; Pariserne trykkede hinanden i Hænderne, mange Fruentimmer gik bort fra Vinduene overalt yttrede sig en dyb, men stille Smerte. Da Toget var mere skøn og karakteristisk paa Tilbageveien, vil jeg forbigaae det her og kun anføre at det blev ledsaget af Folkets just ikke stærke, men ofte igjentagne: „Kon-

gen leve!" Fra Bastillepladsen skulde Kongen til Pantheon, hvor Indvielsen af de Faldnes Høitidelighed og en stor Sjelemesse skulde holdes. Hvis jeg skulde have været der, vilde jeg have mistet alle de skønne offentlige Optrin, som gjorde Høitideligheden folkelig og jeg foretrak derfor at spadserere omkring i Gaderne indtil Kongen tog tilbage fra Pantheon over Carousfjeldpladsen, der er udenfor Tuilerierne. Jeg gik derfor først til Louvre, hvor de, som faldt ved Angrebet paa denne mægtige Bygning, ere jordede paa Pladsen under Colonnaden. Ved Gravstederne, som vare særdeles smukt og betydningsfuldt prydede med Faner og Blomster, afløstes den ene lille Skare af Julikæmpere af den anden, som, med en Tambour foran sig, vandrede derhen for at bringe de afoode Kæmpers Minde deres Hylsning ved en lille Tale, der holdtes af een af Skaren. Det var imidlertid mere disse Folks Sag at staaes end at prædike, og den store Drimmel af Mennesker, som hværgang omkringde Skarerne hørte og forstod ikke meget mere af Orationerne end vi, hvorfor ogsaa det Udbrud, som hvergang sluttede Talen: „Kongen leve! Friheden leve! Chartet leve!" blev gjentaget meget svagt. Overalt i Paris, hvor der var Torve eller offentlige Pladser, paa hvilke der fandtes Grave for Juliheltene, gjentoges de samme Optrin. Klokkerne 3 kom Kongen tilbage fra Pantheon og tog over Carousfjeldpladsen til Palais Royal, hvor han endnu har sin Bolig. Toget aabnedes af de to Orleans-Husarer med opspændte Pistoler, som jeg havde ærgret mig meget over ved Kammerets Aabning, fordi de gave Borgerkongens Procession en ganske anden Karakter end vi Danske, der ere vantede til at see Frederik den Sjette ved saadanne Leiligheder uden saa truende Præliminarter, vunte hos den; Pariserne tage ingen Forargelse af de to skydefærdige Husarer, som ride langt forud for Kongen; thi deres opspændte Pistoler skrive sig ikke fra Mistillid til Folket, men fra gammel Skik og Brug. Derpaa kom en meget stor Afdeling Husarer og efter den fulgte en Skare, der neppe saaledes vil forenes igjen og som gav Kongens Tog en større Ansæelse end alle Tropperne; det var nemlig et Udvalg af dem, som vare hædrede med Julidecorationen, og havde været tilstede ved Høitideligheden paa Bastillepladsen og i Pantheon. Alle vare godt, nogle endogsaa elegant paaklædte, de gik i brede Seledder, næsten alle Arm i Arm, og sang, dryppende af Sved, afvejlende Marsellanermarschen og Paristennen, som fra disse Læber gjorde et dybt Indtryk paa alle Tilhørere. Lo Ting rildrog sig ved dette Tog megen Opmærksomhed og vorte meget. I Mændenes Rækker faae man flere Fruentimmer og nogle halvvoagne Dreng, som ogsaa bare Julidecorationen; iblandt Fruentimmerne var en ung smuk og meget velklædt Dame, som holdt en rask Officer under Armen og bar Julidecorationen paa Brystet.

løb meget fortørnet ud. Pariserne loe af denne ubetimelige Brede og lod det være nok ved at give ham et "merci!" med paa Vien, hvortil man strax hæstede Skriget: „les trois couleurs!" som dog endte ved at man hurtigt trak Tæppet op og begyndte: „De tre Maitresses," en meget slibrig Vaudeville i to Acter, hvori Jenny Vertpré, Leontine Fay og Klein spillede ypperligt. Neppe begyndte Fortæppet at vise sig da første Act var endt, for det blev modtaget af saadant et frygteligt, eenstemmigt les trois couleurs! at man kunde mærke, det blev ramme Alvor. Publicum indsaar, at hvis det nu lod Læiligheden gaae unyttet hen, saa var alt Haab forbi, thi det var den sidste Mellemact; det gjorde derfor et Hovedangreb med en saa rasende Storm, at selv Dækkets Dvgang, som skete strax, ikke dæmpede, men, hvis det var muligt, blot forsøgede Hestigheden. Paul, som er meget yndet af Pariserne, begyndte sine Replikker — forgjæves! Leontine Fay, som er tilbedet, prøvede sin Lykke — forgjæves! man saar at de rørte Læberne, men af deres Conversation hørtes ikke en Lyd. Paa engang reiste hele Huset sig nu, klappede med Bænkene, stammede i Gulvet og raabte med en saadan Forbittrelse og Styrke: „les trois couleurs done! les trois couleurs! chantez! chantons!" at Paul, for at dæmpe det udbrydende Theateroprør, hurtigt ilede frem i Forgrunden og bukkede under Publicums: Silence! hvorpaa der fulgte den dybeste Nollighed. Han lo: vede at man bag efter Stykket skulde saae Sengen; nu blev der Glæde og Sammen, man applauderede og Acten spillede sig tilende; men neppe var ogsaa Dækket nede, for Alle igjen fik saa det rystede i Huset: „les trois couleurs!" og bleve paa deres Pladser. Strax gik Dækket op og jeg var Vidne til et Skuespil, som gjorde et saa dybt, forbausende og værdigt Indtryk paa mig, at det er mig uforglemmeligt som noget af det Skønneste og Høitideligste jeg har hørt og set. Det var ikke den med en saa frygtelig Hidsighed forlangte „les trois couleurs" men den høitidelige Aflyngelse af Pariserne, hvormed man dæmpede Publicums rasende Attraae efter den formodentlig af Politiet forbudne Sang, for hvis Tab jeg trostede mig med at en Pariser forsikrede mig om denne Udforelse af Pariserne: „Il vaut mieux!" Paa Theatret stode en Deel forklædte Chorister i en Halvkreds; den midterste holdt en stor trefarvet Fane, støttet mod Gulvet; midt i Kredsen stod Hr. Allan, en særdeles smuk Mand, med en ædel Holdning og en kraftig, velklingende Tenorstemme. Med simpel Værdighed traadte han frem i Forgrunden, medens Publicum commanderede sig selv: „Hatten af!" Dette gav et lille Mellemstykke; et Par Parterister vilde ikke strax lyse og disse „Jesuitter" bleve kastede paa Døren, men det var gjort i en Haandvending, og den største Nollighed indtraadte. Jeg havde hørt Mødsfard synge Pariserne i Theatret ved Port St. Martin, og syntes det var overmaade godt; men hvad var det mod det, som jeg nu fik at høre? Med Alvor og Kraft foretog Allan det første Vers, halv declamerende, men dog saaledes at Declamationen, langt fra at forvanske Melodien, kun gav Sengen en overordentlig Energie. Publicum gjentog Omqvædet med Begjæring. Da han kom til det skønne Vers om de Faldne, traadte han et Skridt frem; et kraftigt bydende: „Staa op!" lod paa engang over hele Huset; Alle reiste sig, men i samme Secund herskede der en Tausshed som i Graven; meget langt som og med dæmpet Stemme foretog han Verset med et Udtryk og en Følelse, der greb Alles Hjerter, og Rædsel gjennemsnede mig da han pludselig knælede ved de sidste Ord og Publicum med alvorlig Andagt gjentog:

Soyez immortels, vous tous que nous pleurons,

Martyrs de la victoire!

(Bærer udbøllige alle I, som vi begræde, Seirens Offire).

et Blit omkring mig forsøge Scenens Værdighed; Parterret var fuldt af Julidecorerede. Der indtraadte et Dieblis Pause efter de sidste dæmpede Toner, man hørte en dæmpet Hullen; pludselig sprang Sangeren, op ilede hen i Choristernes Midte, greb Fanen, styrkede mod Forgrunden, svingede den over Hovedet og udbød med en vild Begjæring:

Les trois couleurs sont revenues etc.

(De tre Farver ere vendte tilbage, og Colonnen (paa Vendoupladsen) lader sin Friheds Regnbue straae igjennem Skyerne). Der var ikke Sang, ikke Skrig, ikke Overdrivelse; det var et mageløst energisk Udbrud af Begjæring; Tonerne brusede hen med en Hurtighed og Styrke, der rev alt med sig saa at hele Huset med Sangeren, som med lynende Vind hævdede Fanen høit i Veiret, i en vild Enthusiasme, der nærmede sig til Raseri, ikke sang, men raabte i det hurtigste Tempo, under en bedøvende Bisaldsklappen, Ordene:

En avant! marchons!

Contre leurs canons

A travers

Le fer,

Le feu de bataillon,

Courons à la victoire!

Da dette mageløse Optrin endtes med et tregange gjentaget stormende Bravoraab, stod jeg som forstenet af Forbauselse og Rædsel over det uhyre Oprør, hvori det havde sat hele Huset. Men Bevægelsen endte ikke med Dækkets Fald. En Julidecoreret svingede Hatten og raabte med Stentorstemme: „Vive la liberté!" et vældigt Bisaldsraab fulgte; „La vie pour la patrie!" raabte en Anden; de Julidecorerede omfavnede hverandre, under en uhyre Jubel. „Vive Lafayette!" raabtes fra en Loge; atter et længe vedholdende Jubelraab. — Saaledes endte den første Julifestdag for mig.

Svar til en ibrig Modstander af Indsamlingen til det Thorvaldsenske Museum.

Commissionsstidende for d. U. Nr. 81 indeholder en sig selv best karakteriserende Opsats, som begynder saaledes: „Hvilke Midler man ikke forsmaaer, for at vække en unaturlig Begjæring for Oprettelsen af det Thorvaldsenske Museum og vinde Stillinger paa Talerkenen for samme, kan en i Dagen Nr. 82 for Torsdagen den 6te April, meddeelt Artikel, der indeholder et Brev fra en — som der siges — „ved sin videnskabelige Dannelse udmærket, i Italien reisende, engelsk Adelsmand" til en Ven i Kjøbenhavn, tjene som Beviis for. Men at hiint Brev i Dagen virkelig er opdigtet, gjør alle baade udvortes og indvortes Særkjender, ved samme aldeles utvivlsomt. At imidlertid den anonyme „Meddelelse af dette opdigtede Brev" o. s. v. I Anledning heraf finder Meddelelsen af hiint i Dagen indrykkede Udbrag det nødvendigt, her at meddele det originale, med Posten hertil fra Rom ankomne Brevs egne Ord:

„We have been much delighted with our visits to the studio of your celebrated countryman Thorvaldsen, who deservedly ranks as the first of the modern school of sculpture. Canova, once so lauded, is now almost forgotten; his works will not bear to be seen by the side of Thorvaldsens. If there were nothing else to be seen in Copenhagen, it would be worth

"going there for the sake of admiring the splendid statues which I suppose are by this time placed in your new churchpalace."

Meddelelsen af Uddraget har taget sig den Frihed at vise Dagens Redacteur Originalen, nemlig selve Brevet, dateret „Rom, Febr. 28. 1837“ forsynet med dets Forfatters Navn og Segl, og haaber at Hr. Overskou er saa god offentlig at bevidne dette tilligemed den her meddelte Afkrifts Rigtighed.

Det er ellers let at indsee at Forfatterens Ord om Carnova kun udtrykke den Mening, at der nu ikke længer kan opstaa nogen alvorlig Tvist om hans eller Thorvaldsens første Hædersplads blandt den nyere Tids eller Skoles Billedhuggere. Meddelelsen indlader i øvrigt Sagen til det oplyste og dannede Publicums Dom. * *

At jeg har seet det omhandlede, med en anseet og meget bekendt Englandsers Navn underkrevet, originale Brev og nøie sammenlignet det ovennævnte Citat dermed, vedstaaes.

Lh. Overskou.

Blandinger.

En Hr. Chauffault i Nantes har nylig vundet et besynderligt Væddemaal. Det gjaldt 3000 Fr. enten han til Hest, eller hans Modstander i en Postchaise, med friske Heste paa hver Station, kunde komme først fra Ludvig den Sættendes Plads i Nantes til Hôtel du Fasan i Angers. Hr. Chauffault ankom tre fivte Qvarteer før de Kjørende, uden at han havde ladet omsæde paa hele Veien. Han havde bestandig redet i Trav. Foruden det egentlige Væddemaal, havde mange holdt forskjellige Summer paa de Væddende.

Det lader til at den engelske Skif at sælge Koner vil forplante sig til Fastlandet. Den 18de Marts afgjordes en saadan Handel i Rotore i Belgien, hvor en Forpagter solgte sin Kone til en Godseier for 4000 Francker og en aarlig Rente af 1100 Francker til Bornene. Contracten blev underskrevet i et Værtshuus i Namur, og Konen syntes at være meget vel tilfreds med Handelen.

Stadtheatret i Hamborg har i denne Tid lidt to betydelige Tab. Den 30te Marts fremtraadte den tidligere meget yndede Kunstner i Lyttspillet, Hr. C. Lebrun, for sidste Gang og tog, baade som Skuespiller og Directeur, Afsked med Publicum. Hans Udgang ansees som et meget stort Tab for Kunsten; men da han i de senere Aar, paa Grund af Svagelighed, kun virkede lidet, efterlader han ikke noget stort ubesat Repertoire. Dette er derimod Tilfældet med Hr. C. Jost, Hamborgs meest udmærkede Skuespiller og en Kunstner af første Rang, som Dagen efter, uretmæssigen brød sin Contract med Directionen ved at forlade Hamborg hemmeligt. Denne ypperlige Fremstiller af Karakterroller har, efter For-

lydende, længe staaet paa en meget spændt Fod med Directionen, hvoraf han havde ventet at blive Medlem ved Hr. Lebruns Udgang. En Kunstreise, han nylig havde gjort og hvorpaa han optraadte paa flere Theatre med et overordentligt Bifald, havde erhvervet ham flere Tilbud om en større Gage og en langt mere udbredt Virksomhed, end den der gaves ham Leilighed til at vise i Hamborg. Dette har formentlig foranlediget, at han har gjort et Skridt, som er ulovligt, men meget almindeligt blandt selv de udmærkede tyske Skuespillere.

Mendelssohn's Bartholdys Oratorium: „Paulus“ har ved dets Opførelse i Universitetskirken i Leipzig vakt største Beundring. I Behandlingen af Dubturen og Chorene skal den udmærkede Componist have vist en Genialitet og Handskønhed, som gjør at hans Værk værdigen kan sættes ved Siden af hans store Mønstre: Handels, som det ved Soloparternes Skønhed og Udtryk endogsaa overgaar. Componisten har selv af den hellige Skrifts Ord med meget Talent sammensat sin Text. — Ogsaa i London er dette herlige Værk blevet givet af det harmoniske Selskab.

I Paris vil snart udkomme en „Vædderits Almanak.“ Den skal meddele Beretninger om Løbene i Frankrige, Belgien og Aachen, samt indeholde ny Væddelses-Forrifter.

Den berømte Tenorist, Adolphe Nourrit, ved den store Opera i Paris, har endt sin Kunstnerbane, og trukket sig tilbage fra Theatret. For sin Udgang udførte han en Række af sine største Roller, hvori han, som, uagtet sin lille tykke Figur, var forgydet af Parisern, overvandt med Bifald og de største Hædersbevisninger. Den 1ste April spillede han sidste Gang i en Forstilling, der gaves til hans Fordeel.

Det britiske Museum i London venter sig i denne Tid tilsendt den store colossale Sefostris-Statue, som i Martusander har smuldet Ruinerne i Memphis.

Den berømte Baarlge italienske Sangerinde Tabolini skal i Venedig have styrket sig ud af Vinduet fra tredje Etage ned i en Kanal og derved tilsat Livet.

Staden Lüttich har nu bestemt sig for at det Monument, som den vil oprette for Componisten Gretry, skal være af Metall. Magistraten har foreløbig bevilget 49,000 Francker dertil. Staden havde ønsket dertil at anvende Metallet af de Kanoner, som Lüttich-rne toge den 1ste October 1830 ved Indtagelsen af det befæstede St. Walburga, men Regeringen har ikke villet tilkjende Staden Eiendomsret til disse Kanoner, da Krigsmaterial, som i Krig fratages Fienden, altid tilhører Staten.

Dette Blad tilbringes Abonnenterne af „Dagen“ for 2 Rbdlr. 24 S. Solo, eller 2 Rbdlr. 24 S. i Sedler og Teg, kvartaliter, for begge Blade tillige. Subscription modtages i Stormgaden Nr. 186, 1ste Sal.

Trykt i det Rostochske Officin